

Mátészalka küldöttsége bizonyoságra, hogy a magyar lélek fellelője, hogy kik a magyar

emberek és kik szolgálják az ország javát valóban.

A középiskolai tanárok képesítéséről szóló javaslat.

Budapest, június 18. A nemzetgyűlés közoktatási bizottsága *Pekár Gyula* elnökletével ma ülést tartott, amelyen a középiskolai tanárok képesítéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A tárgyaláson a kormány részéről dr. *Klebsberg Kunó* gróf kultuszminiszter volt jelen.

Vasadi-Balogh György előadó ismertette a javaslatot. Rámutatott arra, hogy a javaslat régi hiányt pótol, amennyiben eddig a középiskolai tanárok képzése igazában nem tanárképzés, hanem tudósokképzés volt, s a kikerült fiatal tanárok a nevelés művészetét nem ismerték. A törvényjavaslat szerencsésen oldja meg ezt a kérdést.

Klebsberg Kunó gróf kultuszminiszter kijelenti, hogy a javaslat készítésénél nem követhette mindenben azt az ideát, amely előtte lebegett, mert a pénzügyi nehézségek lehetlenné tették ennek megvalósítását.

Dróczy Győző kéri a minisztert, hogy a tanárszemélyzetnek a szolgálati pragmatikát és a fegyelmi szabályzatot teremtsen meg. A fegyelmi intézkedéseket vegye revizió alá és kövessen el mindent, hogy a külföldi utazásokra és ösztöndíjakra minél nagyobb összegek álljanak rendelkezésre.

Maday Gyula kívánja, hogy a tanárképzőintézetekben ne csak egyetemi, hanem középiskolai tanárok is kapjanak helyet, mint az igazgató tanács tagjai.

Rothenstein Mór és *Janka Károly* szóltak még föl.

A felszólalásokra gróf *Klebsberg Kunó* válaszolt. Kijelenti, hogy az elemi iskolai tandíj-kötelezettség ügyében már más megoldást keresett. A népoktatási törvényre vonatkozólag bejelenti, hogy az előkészítés alatt áll.

A fegyelmi ügyek revizójára vonatkozólag az a véleménye, hogy általános revíziót nem rendelhet el, de indokolt esetekben módot és alkalmat ad a tévedések helyreigazítására.

Azt tervezi, hogy a továbbképzés tekintetében egyrészt a tudományos folyóiratokat a középiskolai tanárok részére megküldi, másrészt tervezi, hogy továbbképző tanfolyamokat tartassanak. Arra is törekszik, hogy ösztöndíjakra és külföldi utazásokra minél nagyobb összegeket fordítsanak.

Ezután az elnök a vitát berekesztette. A bizottság a törvényjavaslatot általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta. Legközelebbi ülés péntek délután lesz.

Főlemek a képviselők fizetését.

Értesítés szerint a képviselők illetményeit szintén békeparitás szerint emelik. Fizetésük a békebeli 6400 aranykoronának felét fogja kitenni. Ez havi öt és félmillió koronát jelent.

Az interparlamentáris unió magyar csoportjának ülése.

Az interparlamentáris magyar csoport szerdán délután csoportülést tartott. A berni és genfi konferencián való részvételt készítették elő. A főtanácsnak magyar részről kiküldendő tagjai *Apponyi Albert* gróf és *Berzeviczy Albert*. Póttagokul *Lukács György* és *Gratz Gusztáv* kérték föl. *Szterényi József* báró bejelentette, hogy felkérték olyan nemzetközi bizottság tagjának vállalására, amelynek feladata a háború utáni jóvátételek tanulmányozása. Ezt örömmel vették tudomásul. Elvetették *Rupert Rezső* csoporttagnak azt az indítványát, hogy a csoport foglaljon állást *Mateotti* olasz képviselő meggyilkolása esetével.

A tanulmányalap ötvenmillió koronát adott a fogadalmi templomra.

A polgármester a templomépítés kilátásairól.

Szeged, június 18. (Saját tudósítónktól.) Annak idején részletesen beszámoltunk azokról a nehézségekről, amelyek a fogadalmi templom továbbépítése elé tornyosultak. A polgármester azonban dicsőre méltó energiával elhárította az akadályok túlnyomó részét és keresztülvitte a tíz év előtt abbahagyott munka folytatását. Először az építés folytatásához szükséges pénzt teremtette elő. Társadalmi gyűjtést indított és a gyűjtés eredménye — ha nem is felelt meg a jogos várakozásnak — mégis biztosította a munka megkezdésének lehetőségét. Hosszas utánjárással sikerült nagyobb építési kölcsönt, huszmillió koronát (két év előtt egészen tekintélyes értéket képviselt ez a huszmillió)

kieszközníe a vallás- és tanulmányalaptól. Igaz ugyan, hogy a polgármester nem kölcsönt, hanem építési hozzájárulást kért a tanulmányalaptól, de a tanulmányalap csak kedvezményes kölcsön folyósítására volt hajlandó.

A város tanácsa azután más pénzforrásról is gondoskodott. Javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, hogy a városi közlegelőkből hasítson ki néhány ezer hold földet a törvényhatósági bizottság és azt — tíz holdas parcellákban — adja bérbe a fogadalmi templom javára, még pedig úgy, hogy kötelezze a bérlelőket öt évi bér előre való kifizetésére. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát és így a fogadalmi templom építési alapja ismét

tekintélyes összeggel gyarapodott.

A összegyűlt pénzen először az építéshez szükséges anyagot vásárolta meg a város és amikor már együtt volt az anyag legnagyobb része, megkezdték a csonka templom továbbépítését. A templom azóta — a téli hónapok kivételével — állandóan épül.

Szerdán kellemes hírt kapott a polgármester Budapestről. Dr. *Kósó István* belügyi államtitkár hívta fel telefonon és értesítette, hogy a vallás- és tanulmányalap a kiutalt huszmillió koronát mégsem tekinteli kölcsönnek, hanem adománynak, sőt ezenkívül még ötvenmillió koronát ad az építkezés költségeihez.

Ezzel a hírrel kapcsolatban érdeklődtünk a templomépítés további sorsa iránt a polgármesternél, aki elmondotta, hogy az ideai építési program keresztülvitelére elegendő pénze van a templomalapnak. Ez a program pedig a következő: A templom kereszthajóját annyira kiépíteni, hogy a télen már felhasználhassák istentiszteletek tartására. Ezenkívül kiképzik a templom kupoláját és megkezdik az egyik torony építését, hogy a harangot felhuzzassák.

Hogy a jövő évben milyen lesz az építés programja — mondotta a polgármester — azt még nem tudom. Minden attól függ, mennyi pénzünk lesz. Egyelőre csak a régi templomföldék bérjével bíztos, az új templomföldék bérét ugyanis öt évre előre kifizették már a bérlelők. Remélem azonban, hogy a város közönsége nem engedi majd meg az építés félbeszakítását, hanem önkéntes adományaival lehetővé teszi a továbbépítést. Eppen ezért ismét megindítjuk a társadalmi gyűjtést.

Elmondotta még a polgármester, hogy jelenleg százhusz munkás dolgozik a fogadalmi templom építésén. A kupolát, a nagyhajó bolthajtását építik és a kőfaragó munkák folynak. Budapesten készül az az oltár, amelynek költségeit *Back Bernát* viseli és Pesten dolgoznak a domborművőkön és a színes ablakokat is ott állítják össze. A régi, omladozó Szent Demeter-templomot minden valószínűség szerint már az ősszel lebontják. A templom anyagából építik fel a rőszkei kápolnát és a jessuiták algyői útra tervezett kápolnáját. Ezt az anyagot használják majd fel a belvárosi plébánia építésére is. A plébánia helyét a fogadalmi templom mellett már kijelölték, azonban senki sem tudja még, hogy mikor kerül sor az építésre.

Herriot és a nacionalisták.

Páris, június 18. A francia nacionalista sajtó nagy megütközéssel fogadja *Herriot* miniszterelnök legújabb nyilatkozatát és gunyos hangon kommentálják az új kormányfő pacifista és szocialista törekvéseit. Az *Eclair* szerint *Stresemann* és *Marx* újongani fognak, ha elolvassák *Herriot* frázisait. A lapok rámutatnak, hogy *Herriot*nak a kamarában 250 főnyi nacionalista ellenzéke van, akik a legelső alkalommal megbuktathatják, de remélik, hogy a kabinet nacionalista érzésű miniszterei ellensúlyozni fogják az új kormány oroszbarát és egyházellenes magatartását.

Színházi levelezés.

Sehol a világon nincs annyira kifejlődve a levelezés, mint a színházi életben. Amit igazgató és színész előszóval mondhatna el egymásnak a legjobban, azt rábizzák a betűre. Jó néhány év előtt érdekes példáját láttam ennek Szegeden, körülbelül így történt:

I.

Az igazgató levelet talál az asztalán:

Tisztelt direktor ur! Nem mondhatja, hogy türelmetlen ember vagyok, hiszen hónapok óta várom megadással, mikor váltja be az ígértét s mikor juttat engem vezető szerephez. A vezető szerepeket azonban mindig mások kapják, nekem valóságos statisztálással kell megelégednem. Eppen ezért becses tudomására hozom, hogy nem engedem tovább is tépázni művészi reputációm s ezennel visszaküldöm a mellékelt félvét, amelyet valamelyik kardalos helyett tévedésből rám méltóztatott osztani.

Tisztelettel X. Y.

II.

Ez korán délelőtti történet, délebb már olvassa a levélíró a választ:

Tisztelt X. Y.! Szíves tudomására kell hoznom, hogy arcom időelőtti ráncait és korán kibújt ősz fürtjeimet az ilyen tagoknak köszönhetem, mint amilyen ön is. A művészetben semmi helye a renitenskedésnek, különben a pálya adja meg az árat. Figyelmeztetem, hogy rosszul ismeri szerződése pontjait, szíveskedjék azokat újból áttanulmányozni s ennek folyamánaként a tehetségének megfelelő szerepet eljátszani. Én el vagyok tökéltve rá, hogy igazgatói szavamnak és akaratomnak minden körülmények között érvényt szerezek még ekkora urral szemben is, mint ön.

Tisztelettel: Direktor.

III.

Ebéd után együtt ülnek a kávéházban igazgató és X. Y., folyik a tréfa, az évődés, a távolabbi vendégek irigykedve néznek oda.

— Nagyszerű nép ez a színész, hogy szereti egymást!

Az egyik segédszínész részleteket mesél topolyai „pályázása” idejéből s levonja a konzekvenciát: — Az volt a baj, hogy a direktorunk gögös volt, nem tilt volna le a tagjaival egy asztalhoz. Itt egész más a helyzet, az igazgató ur atyánk és barátunk egy személyben.

Igazgató (meghatottan): Hát ami azt illeti, gyerekek, szó ami szó, én csak ebben a családi környezetben érzem jól magam. Nekem még nem volt színésszel bajom.

X. Y.: Minden attól függ, hogy hoz-e valaki magával uri egyéniséget a pályára.

Akkor megjelenik a szereposztó, levelet kézbesít az igazgatónak:

Tisztelt Direktor ur! Én ellenem még senkinek sem volt kifogása, kedvence voltam a közönségnek is. Módoson épp úgy, mint *Sepsiszentgyörgyön*, de megalázni egyik direktorom sem igyekezett. Biztosítom, hogy önnek sem fog sikerülni, bármennyire igyekszik kimutatni a fölényt. Torkig vagyok már azzal a nagy hanggal, amely nyilván csak a tagokkal szemben járja, mert suttogó és alázatos a színügyi bizottságban, ahol majdan nem kések nyílvánosságra hozni bizonyos szokásokat. Ez már vérbe megy és megszüntet minden tiszteletet.

Alázatos szolgálja X. Y.

IV.

Az igazgató elolvassa a levelet, zsebre gyűri s belép a társalgás további folyamába, ahol régi

sikerekről zengedeznek, babérkoszorúkról, tapsokról, jubileumokról.

— Emlékszik még az igazgató ur *Kajászószentpálra*? Az volt a szép szezon! — lelkesedik X. Y.

— Te is kaptál ötven forintot, meg egy szafaládékoszort a jutalmajátékon. Hatalmasan alakítottál azon az estén.

— Nonó a direktor ur se volt kutya. Micsoda Bánk bán, Istenem, milyen hatalmas!

Az igazgató távozni készül, kifizeti a kávéját s a zsebében kotorászó X. Y.-nak azt mondja.

— Hadd, majd én a tiedet is...

— Oh, kérem...

Megy az irodájába s este megkapja a színész az öltözőjében a levelet:

Tekintetes X. Y. ur! Öszintén megvallva, jobban szeretném, ha a színpadon alakítaná tökéletesen a parasztot, nem pedig a magánérinkezésben, mert ebből a közönségnek semmi haszna. Ami velem való mocskolódását illeti, arra nincs sok szavam, — kellő időben majd levonom a konzekvenciákat, — hiszen megszoktam, hogy a színész előszeretettel harapja meg a kenyéradó gazdáját. Én méltányolom a tehetséget, de — és ezt tessék jól figyelembe venni!! — csakis a tehetséget!! — semmi mást, azért hajlandó vagyok áldozatokra, — igenis, a tehetségért!!! — szóval ne kavarjuk össze a fogalmakat. A darabból egyébként holnapra próbát irtam ki, majd meglátom, merészel-e azon meg nem jelenni.

Tisztelettel: Direktor.

V.

Előadás után a korcsmában van együtt a társulat. A direktor a szó és a fizetési kötelezettség, ott van X. Y. is.

Megint megjelenik a szereposztó, levelet kézbesít. Igen tisztelt igazgató ur! Legutóbbi levele fel-